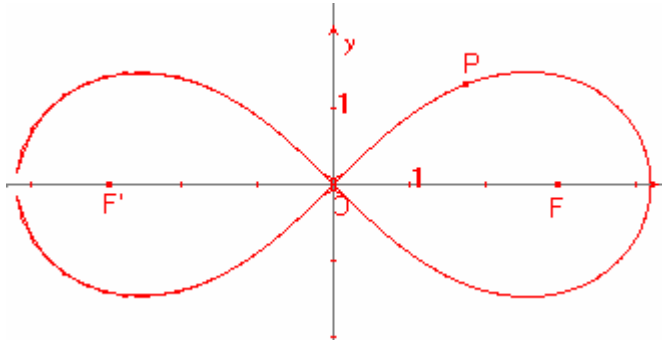

Problemes de Geometria 26

1.-

- a) Calculeu el lloc geomètric dels punts del pla on el producte de distàncies a dos punts fixos F, F' situats a $2a$ de distància és constant i igual a a^2 . Identifiqueu la corba.
b) Calculeu l'àrea del recinte limitat per la corba anterior.
Oposicions Extremadura 2006.

Solució:

Siga $F(a,0)$, $F'(-a,0)$.

Siga $P(x,y)$ un punt del lloc geomètric. Aleshores:

$$d(P,F) \cdot d(P,F') = a^2.$$

$$\sqrt{(x-a)^2 + y^2} \cdot \sqrt{(x+a)^2 + y^2} = a^2.$$

Elevant al quadrat:

$$\left((x-a)^2 + y^2 \right) \left((x+a)^2 + y^2 \right) = a^4$$

$$x^4 + y^4 - 2a^2x^2 + 2x^2y^2 + 2a^2y^2 = 0.$$

$$(x^2 + y^2)^2 = 2a^2(x^2 - y^2)$$

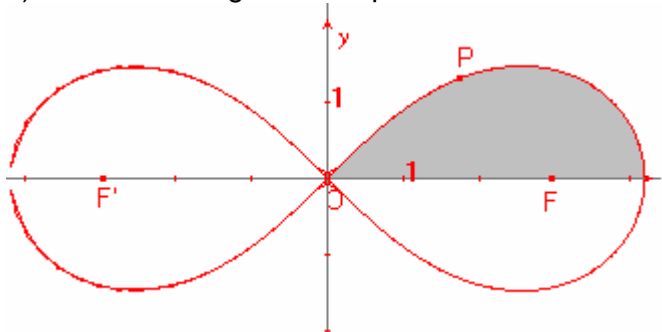
Aquesta corba és una Lemniscata de Bernoulli de constant $(a\sqrt{2})$

$$(x^2 + y^2)^2 = (a\sqrt{2})^2 (x^2 - y^2).$$

L'equació en forma polar és:

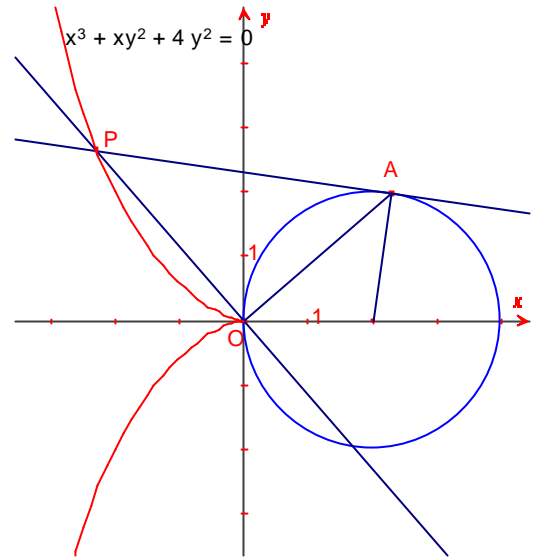
$$\rho^2 = 2a^2 \cos 2\theta.$$

- b) L'àrea de la regió afitada per la corba és:

$$S = 4 \left(\frac{1}{2} \int_0^{\pi/4} \rho^2 d\theta \right) = 2 \int_0^{\pi/4} 2a^2 \cos 2\theta = 2a^2 \sin 2\theta \Big|_0^{\pi/4} = 2a^2.$$

2.- Es considera la circumferència $x^2 + y^2 - 2ax = 0$. Des de l'origen O es traça una recta que talla en un punt A a la circumferència. Determineu el lloc geomètric del punt d'intersecció de la recta tangent a la circumferència en el punt A amb la perpendicular a la recta OP que passa per O.
Oposicions Andalusia 1988.

Solució:

La circumferència $x^2 + y^2 - 2ax = 0$
té centre $(a, 0)$ i radi a .

Siga $A(c, d)$ el punt de la circumferència,

$$c^2 + d^2 - 2ac = 0 \quad (1)$$

La recta que passa pels punts O, A té equació:

$$r_{OA} \equiv y = \frac{d}{c-a}(x-a).$$

La recta tangent a la circumferència pel punt A té equació:

$$r_{Tan} \equiv y - d = \frac{a-c}{d}(x-c)$$

La recta perpendicular a la recta r_{OA} que passa per O té equació:

$$r_{Pen} \equiv y = \frac{-c}{d}x.$$

El punt Q és la intersecció de les rectes r_{OA} i r_{Pen} .

La solució del sistema format per ambdues rectes és:

$$\begin{cases} x = -c \\ y = \frac{-c}{d}x \end{cases}$$

De la primera equació:

$$c = -x \quad (2)$$

De la segona equació:

$$d = \frac{-c}{y}x = \frac{x^2}{y} \quad (3)$$

Substituint les expressions (2) (3) en l'expressió (1):

$$(-x)^2 + \left(\frac{x^2}{y}\right)^2 - 2a(-x) = 0 \quad (4)$$

$$x^2 + \frac{x^4}{y^2} + 2ax = 0. \quad xy^2 + x^3 + 2ay^2 = 0.$$

$$x(x^2 + y^2) = -2ay^2.$$

Aquesta corba és la Cissoide de Diocles.

3.- Donada la circumferència de centre $(0,0)$ radi R i el punt fix $A(a,0)$ exterior a la circumferència, es tracen des del punt A secants a la circumferència.

- Determineu el lloc geomètric dels punts migs de les cordes.
- Representeu el lloc.
- Calculeu la superfície comuna al cercle i al lloc geomètric.

Oposicions País Basc, 1989.

Solució:

Siga la recta $r \equiv y = m(x - a)$ que passa pel punt A i és tangent a la circumferència

$x^2 + y^2 = R^2$ de centre $(0,0)$ i radi R .

Calculem els punts P, Q , d'intersecció de la recta i la circumferència:

$$\begin{cases} y = m(x - a) \\ x^2 + y^2 = R^2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{am^2 + \sqrt{R^2 + m^2R^2 - a^2}}{1 + m^2} \\ y = m \left(\frac{am^2 + \sqrt{R^2 + m^2R^2 - a^2}}{1 + m^2} - a \right) \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = \frac{am^2 - \sqrt{R^2 + m^2R^2 - a^2}}{1 + m^2} \\ y = m \left(\frac{am^2 - \sqrt{R^2 + m^2R^2 - a^2}}{1 + m^2} - a \right) \end{cases}$$

El punt mig M del segment \overline{PQ} té coordenades:

$$M \left(\frac{am^2}{1 + m^2}, m \left(\frac{am^2}{1 + m^2} - a \right) \right), \quad M \left(\frac{am^2}{1 + m^2}, \frac{-am}{1 + m^2} \right)$$

$$\begin{cases} x = \frac{am^2}{1 + m^2} \\ y = \frac{-am}{1 + m^2} \end{cases}$$

dividint les dues equacions:

$$\frac{x}{y} = -m, \quad m = \frac{-x}{y}$$

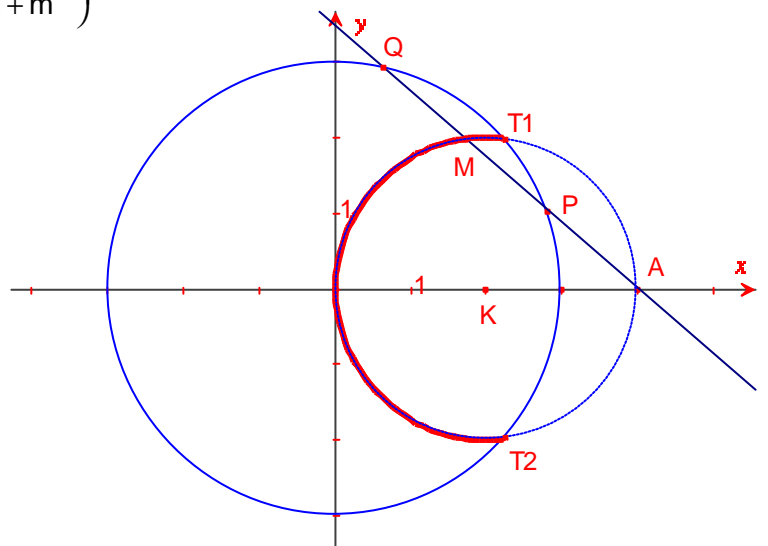
Substituint en la primera equació:

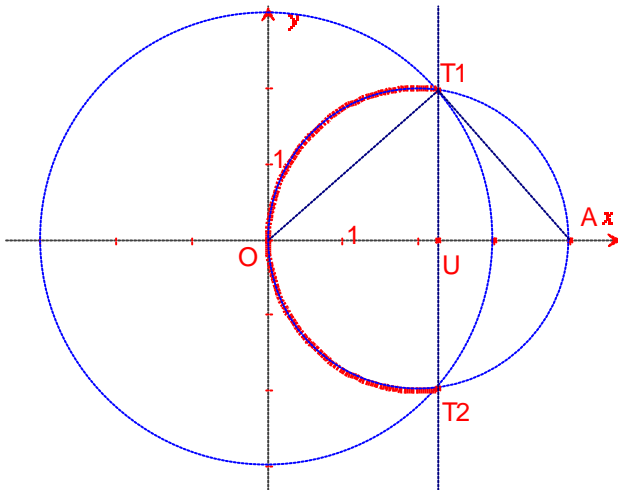
$$x = \frac{a \left(\frac{-x}{y} \right)^2}{1 + \left(\frac{-x}{y} \right)^2} \cdot \text{Simplificant:}$$

$$x = \frac{ax^2}{x^2 + y^2} \cdot \text{Simplificant:}$$

$x^2 + y^2 - ax = 0$, que és la circumferència de centre $K \left(\frac{a}{2}, 0 \right)$ i radi $\frac{a}{2}$.

El lloc geomètric és el tros de circumferència anterior inclosa dins de la circumferència inicial, que es troba en el punt d'intersecció de les rectes tangents de la recta i la circumferència inicial.

Siga T_1 un dels punts intersecció de les circumferències $x^2 + y^2 - ax = 0$,
 $x^2 + y^2 = R^2$.

El triangle $\triangle OT_1A$ és rectangle.

$\overline{OA} = a$, $\overline{OT_1} = R$.

Siga U la projecció del punt T_1 sobre l'eix d'abscisses.

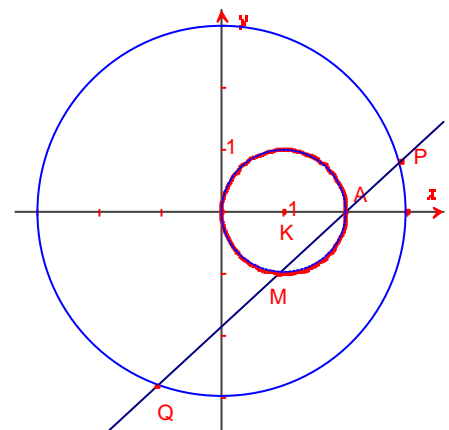
Els triangles $\triangle OT_1A$, $\triangle T_1UO$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{OU}}{R} = \frac{R}{a}.$$

Aleshores la superfície comuna a les dues circumferències és:

$$\begin{aligned} & 2 \left(\int_0^{R^2/a} \sqrt{ax - x^2} dx + \int_{R^2/a}^R \sqrt{R^2 - x^2} dx \right) = \\ & = 2 \left(\left[\frac{a^2}{8} \arcsin\left(\frac{2x-a}{a}\right) + \frac{(2x-a)\sqrt{ax-x^2}}{4} \right]_0^{R^2/a} + \left[\frac{R^2}{2} \arcsin\left(\frac{x}{R}\right) + \frac{x\sqrt{R^2-x^2}}{2} \right]_{R^2/a}^R \right) = \\ & = 2 \left(\frac{a^2}{8} \arcsin\frac{2R^2-a^2}{a^2} + \frac{1}{4} \frac{2R^2-a^2}{a} \frac{R}{a} \sqrt{a^2-R^2} + \frac{a^2}{8} \frac{\pi}{2} \right) + \\ & + 2 \left(\frac{R^2}{2} \frac{\pi}{2} - \frac{R^2}{2} \arcsin\frac{R}{a} - \frac{1}{2} \frac{R^2}{a} \frac{R}{a} \sqrt{a^2-R^2} \right) \end{aligned}$$

Nota: Si el punt A és interior a la circumferència el lloc geomètric és el mateix i la part comuna a les dues circumferències és la segona circumferència.

4.- Si des d'un punt H de la circumferència circumscriba a un pentàgon regular ABCDE es tracen els segments que uneixen els vèrtexs A, B, C, D, E, la suma de tres d'aquests segments és igual a la suma dels altres dos.

Luciano Olabarrieta "Geometria y trigonometria". Exercici 22. pàgina 123.

Solució.

Siga R el radi de la circumferència circumscriba al pentàgon regular ABCDE.

Suposem que H està en l'arc menor AB.

Siga $\alpha = \angle HBA$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle AHB$:

$$\frac{\overline{HA}}{\sin \alpha} = \frac{\overline{HB}}{\sin(36^\circ - \alpha)} = 2R.$$

Aleshores, $\overline{HA} = 2R \cdot \sin \alpha$, $\overline{HB} = 2R \cdot \sin(36^\circ - \alpha)$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle AHD$:

$$\frac{\overline{HD}}{\sin(72^\circ + \alpha)} = 2R.$$

Aleshores, $\overline{HD} = 2R \cdot \sin(72^\circ + \alpha)$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle HCE$

$$\frac{\overline{HC}}{\sin(108^\circ + \alpha)} = \frac{\overline{HE}}{\sin(36^\circ + \alpha)} = 2R.$$

Aleshores, $\overline{HC} = 2R \cdot \sin(108^\circ + \alpha)$, $\overline{HE} = 2R \cdot \sin(36^\circ + \alpha)$.

Provem que $\overline{HA} + \overline{HB} + \overline{HD} = \overline{HC} + \overline{HE}$.

$$\overline{HC} + \overline{HE} = 2R(\sin(108^\circ + \alpha) + \sin(36^\circ + \alpha)) = 2R \cdot 2 \cdot \sin(72^\circ + \alpha) \cdot \cos 36^\circ.$$

$$\begin{aligned} \overline{HA} + \overline{HB} + \overline{HD} &= 2R(\sin \alpha + \sin(36^\circ - \alpha) + \sin(72^\circ + \alpha)) = \\ &= 2R(2 \sin 18^\circ \cdot \cos(18^\circ - \alpha) + \sin(72^\circ + \alpha)) = \\ &= 2R(2 \sin 18^\circ \cdot \sin(72^\circ + \alpha) + \sin(72^\circ + \alpha)) = \\ &= 2R(\sin(72^\circ + \alpha)(1 + 2 \sin 18^\circ)) \end{aligned}$$

Tindrem que $\overline{HA} + \overline{HB} + \overline{HD} = \overline{HC} + \overline{HE}$ si $2 \cdot \cos 36^\circ = 1 + 2 \sin 18^\circ$.

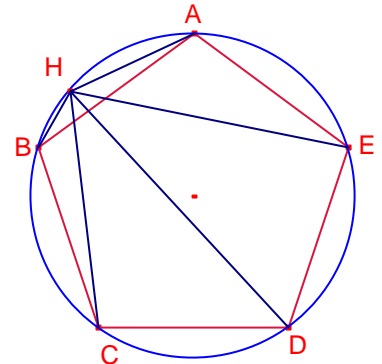
$$\text{Sabem que } \cos 36^\circ = \frac{\Phi}{2} = \frac{1 + \sqrt{5}}{4}.$$

Aleshores, $2 \cos 36^\circ = \Phi$.

$$1 + 2 \cdot \sin 18^\circ = 1 + 2 \cdot \cos 72^\circ = 1 + 2(2 \cos^2 36^\circ - 1) = 1 + 2\left(2 \frac{\Phi^2}{4} - 1\right) =$$

$$= 1 + \Phi^2 - 2 = 1 + (\Phi + 1) - 2 = \Phi.$$

Aleshores, $\overline{HA} + \overline{HB} + \overline{HD} = \overline{HC} + \overline{HE}$.

5.- Les bisectrius en els angles obtusos en la base d'un trapezi es tallen en l'altra base i les seues longituds són 13 i 15cm. Calculeu els costats del trapezi si l'altura és 12cm. Gúsiév 82.

Solució:

Siga ABCD el trapezi de bases paral·leles \overline{AB} , \overline{CD} .

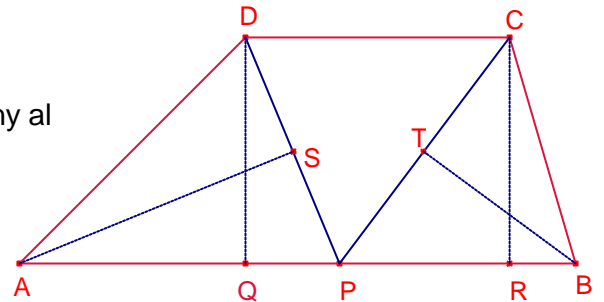
Siguen D i C angles obtusos.

Siguen $\overline{DP} = 13$, $\overline{CP} = 15$ bisectrius, tal que P pertany al costat \overline{AB} .

Siga $\alpha = \angle ADP = \angle CDP = \angle DPA$.

Aleshores, el triangle $\triangle APD$ és isòsceles, $\overline{AD} = \overline{AP}$.

Siga Q la projecció de D sobre el costat \overline{AB} .

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle DQP$:

$$\overline{QP} = \sqrt{13^2 - 12^2} = 5.$$

Siga S el punt mig del segment \overline{DP} .

Els triangles rectangles $\triangle AQP$, $\triangle ASP$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{AP}}{\overline{SP}} = \frac{\overline{DP}}{\overline{QP}}, \text{ aleshores, } \overline{AP} = \frac{13 \cdot 13}{2 \cdot 5} = \frac{169}{10}.$$

Siga $\beta = \angle BCP = \angle DCP = \angle CPB$.

Aleshores, el triangle $\triangle ABPC$ és isòsceles, $\overline{CB} = \overline{BP}$.

Siga R la projecció de C sobre el costat \overline{AB} .

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CRP$:

$$\overline{PR} = \sqrt{15^2 - 12^2} = 9.$$

Siga T el punt mig del segment \overline{CP} .

Els triangles rectangles $\triangle CRP$, $\triangle BTP$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{BP}}{\overline{TP}} = \frac{\overline{CP}}{\overline{PR}}, \text{ aleshores, } \overline{BP} = \frac{15 \cdot 15}{2 \cdot 9} = \frac{25}{2}.$$

Aleshores els costats del trapezi són:

$$\overline{AB} = \overline{AP} + \overline{BP} = \frac{169}{10} + \frac{25}{2} = \frac{294}{10}.$$

$$\overline{BC} = \overline{BP} = \frac{25}{2}.$$

$$\overline{CD} = \overline{QP} + \overline{PR} = 5 + 9 = 14.$$

$$\overline{AD} = \overline{AP} = \frac{169}{10}.$$

6.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$, $A = 90^\circ$. Siga I l' incentre del triangle.

La bisectriu interior de l' angle C talla el costat \overline{AB} en el punt D.

La recta que passa per D i és perpendicular a \overline{BI} talla el costat \overline{BC} en el punt E.

La recta que passa per D i és paral·lela a \overline{BI} talla el costat \overline{AC} en el punt F.

Demostreu que els punts E, I, F estan alineats.

Crux Mathematicorum M425.

Solució:

Aplicant la propietat de la bisectriu:

$$\overline{AD} = \frac{bc}{a+b}, \quad \overline{BD} = \frac{ac}{a+b}.$$

El triangle $\triangle DEB$ és isòsceles, $\overline{BD} = \overline{BE}$.

Siga P la projecció del punt E sobre el catet \overline{AB} .

$$\overline{PE} = \overline{BE} \cdot \sin B = \frac{ac}{a+b} \cdot \frac{b}{a} = \frac{bc}{a+b}.$$

Aleshores, $\overline{PE} = \overline{AD}$. $\angle DEP = \angle FDA = \frac{B}{2}$.

Per tant, els triangles $\triangle DPE$, $\triangle FAD$ són iguals.

Aleshores, $\overline{DF} = \overline{DE}$, per tant, el triangle $\triangle ADE$ és rectangle i isòsceles.

$$\overline{BP} = \overline{BE} \cdot \cos B = \frac{ac}{a+b} \cdot \frac{c}{a} = \frac{c^2}{a+b}.$$

$$\overline{AF} = \overline{DP} = \overline{AB} - (\overline{AD} + \overline{BP}) = c - \left(\frac{bc}{a+b} + \frac{c^2}{a+b} \right) = \frac{ac - c^2}{a+b}.$$

$$\overline{CF} = \overline{AC} - \overline{Af} = b - \frac{ac - c^2}{a+b} = \frac{a^2 + ab - ac}{a+b}.$$

$$\overline{CE} = \overline{BC} - \overline{BE} = a - \frac{ac}{a+b} = \frac{a^2 + ab - ac}{a+b}.$$

Aleshores, $\overline{CF} = \overline{CE}$, per tant el triangle $\triangle CFE$ és isòsceles.

Siga M el punt mig del segment \overline{FE} .

La recta CD passa pel punt M.

La recta CM és perpendicular al segment \overline{FE} .

La recta DM és perpendicular al segment \overline{FE} .

Vegem que el punt M és l' incentre del triangle $\triangle ABC$.

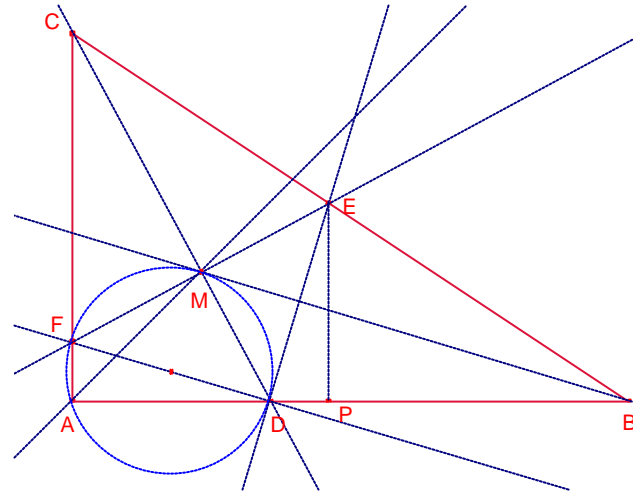
Notem que $\angle FMD = 90^\circ$, aleshores el quadrilàter ADMF està inscrit en una circumferència.

Els angles $\angle MAF = \angle MDF = 45^\circ$.

Aleshores, M pertany a la bisectriu de l' angle A.

Per tant $M = I$.

Per tant, els punts E, F, I estan alineats.

7.- Una circumferència té traçades tres cordes que s'intersecten dues a dues. Dada corda està dividida pels punts d'intersecció en tres parts iguals. Determineu el radi de la circumferència, si una d'aquestes cordes és igual a a .
Shariguin 176.

Solució:

Siga la circumferència de centre O i radi R .

Siguen les cordes, $\overline{AB} = a$, $\overline{CD} = b$, $\overline{EF} = c$.

Siga K el punt intersecció de les cordes \overline{AB} , \overline{EF} .

Siga L el punt intersecció de les cordes \overline{CD} , \overline{EF} .

Siga M el punt intersecció de les cordes \overline{CD} , \overline{AB} .

$\overline{AK} = \overline{KM} = \overline{MB}$, $\overline{CL} = \overline{LM} = \overline{MD}$, $\overline{EK} = \overline{KL} = \overline{LF}$.

Vegem primer que les tres cordes són iguals.

Aplicant la potència al punt K respecte de la circumferència:

$$\overline{AK} \cdot \overline{BK} = \overline{EK} \cdot \overline{FK}.$$

$$\frac{a}{3} \cdot \frac{2a}{3} = \frac{c}{3} \cdot \frac{2c}{3} = R^2 - \overline{KO}^2. \text{ Aleshores, } a = c.$$

Anàlogament provaríem que $a = b$.

Aleshores, el triangle $\triangle KLM$ és equilàter de costat $\frac{a}{3}$.

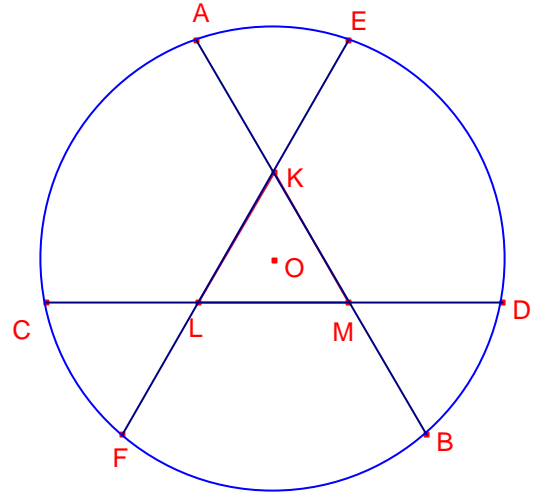
\overline{KO} és igual a $\frac{2}{3}$ de l'altura del triangle equilàter $\triangle KLM$.

$$\overline{KO} = \frac{2}{3} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \frac{a}{3}.$$

De la igualtat: $\frac{a}{3} \cdot \frac{2a}{3} = R^2 - \overline{KO}^2$:

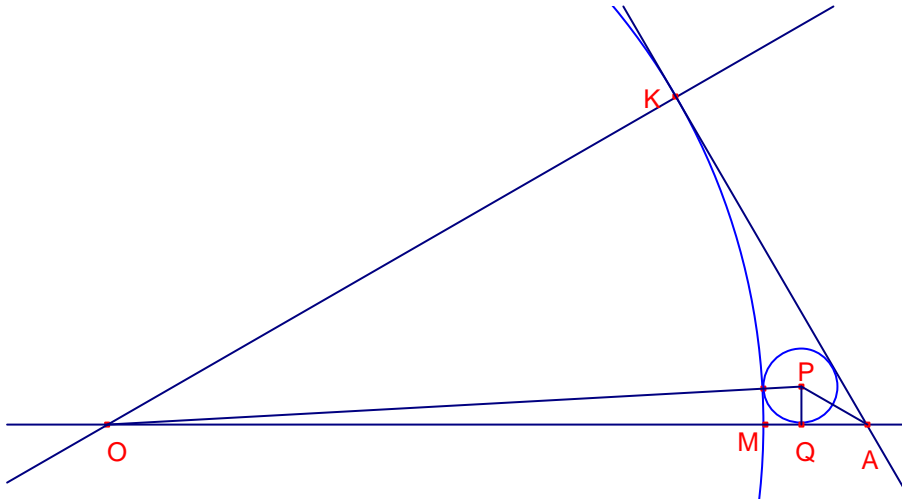
$$\frac{2}{9} a^2 = R^2 - \left(\frac{\sqrt{3}}{9} a \right)^2. \text{ Resolent l'equació en la incògnita } R:$$

$$R = \frac{\sqrt{21}}{9} a.$$

8.- Siga una circumferència de radi R i centre O . Des de l'extrem del segment \overline{OA} que talla la circumferència en el punt M , està traçada la tangent a la circumferència AK . Determineu el radi de la circumferència tangent a l'arc MK i als segments \overline{AK} , \overline{AM} si $\angle OAK = 60^\circ$.
Shariguin I137.

Solució:

Els triangle $\triangle OKA$ és rectangle $\angle OKA = 90^\circ$.

$$\overline{OA} = \frac{R}{\sin 60^\circ} = \frac{2\sqrt{3}}{3}R.$$

Siga P el centre de la circumferència que cerquem i r el seu radi.
 $\angle PAO = 30^\circ$.

Siga Q la projecció de P sobre el segment \overline{OA} .

$$\overline{QA} = r\sqrt{3}.$$

$$\overline{OP} = R + r, \overline{PQ} = r.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OQP$:

$$\overline{OQ} = \sqrt{R^2 + 2Rr}.$$

$$\overline{OA} = \overline{OQ} + \overline{QA}.$$

$$\frac{2\sqrt{3}}{3}R = \sqrt{R^2 + 2Rr} + r\sqrt{3}.$$

$$\frac{2\sqrt{3}}{3}R - r\sqrt{3} = \sqrt{R^2 + 2Rr}. \text{ Elevant al quadrat:}$$

$$\frac{4}{3}R^2 + 3r^2 - 4Rr = R^2 + 2Rr. \text{ Simplificant:}$$

$$3r^2 - 6Rr + \frac{1}{3}R^2 = 0. \text{ Resolent l'equació en la incògnita } r:$$

$$r = \frac{3 - 2\sqrt{2}}{3}R.$$

9.- Els costats d'un paral·lelogram són iguals a a, b ($a \neq b$). Pels vèrtexs dels angles obtusos d'aquest paral·lelogram es tracen rectes perpendiculars als costats. Aquestes rectes formen un paral·lelogram semblant a l'inicial. Determineu el cosinus de l'angle agut dels paral·lelogram donat.
Shariguin I217.

Solució:

Siga el paral·lelogram $ABCD$ $a = \overline{AB}$, $b = \overline{AD}$, $\alpha = \angle BAD$
angle agut del triangle.

Notem que si les altures perpendiculars als angles obtusos tallen els dos costats el problema no té solució.

Siga el paral·lelogram $DQBP$ semblant al paral·lelogram $ABCD$ format per les perpendiculars.

$\angle ABP = 90^\circ - \alpha$.

Notem que els dos paral·lelograms són iguals.

Els dos paral·lelograms són simètrics respecte a la diagonal \overline{BD} .

Per tant, $\angle DBA = \frac{1}{2} \angle ABP = 45^\circ - \frac{\alpha}{2}$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABD$:

$$\frac{b}{\sin\left(45^\circ - \frac{\alpha}{2}\right)} = \frac{a}{\sin\left(45^\circ + \frac{\alpha}{2}\right)}$$

$$\frac{b}{a} = \frac{\sin\left(45^\circ - \frac{\alpha}{2}\right)}{\sin\left(45^\circ + \frac{\alpha}{2}\right)}$$

$$\frac{b}{a} = \frac{\cos\frac{\alpha}{2} - \sin\frac{\alpha}{2}}{\cos\frac{\alpha}{2} + \sin\frac{\alpha}{2}} \quad \frac{b}{a} = \frac{\cos\frac{\alpha}{2} - \sin\frac{\alpha}{2}}{\cos\frac{\alpha}{2} + \sin\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\cos\frac{\alpha}{2} + \sin\frac{\alpha}{2}}{\cos\frac{\alpha}{2} + \sin\frac{\alpha}{2}}$$

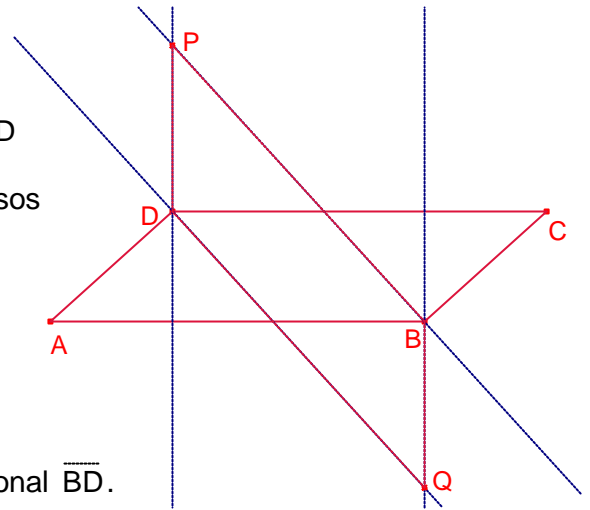
$$\frac{b}{a} = \frac{\cos^2\frac{\alpha}{2} - \sin^2\frac{\alpha}{2}}{1 + 2\sin\frac{\alpha}{2}\cos\frac{\alpha}{2}}$$

$$\frac{b}{a} = \frac{\cos\alpha}{1 + \sin\alpha}$$

$b + b\sqrt{1 - \cos^2\alpha} = a \cdot \cos\alpha$. $b\sqrt{1 - \cos^2\alpha} = a \cdot \cos\alpha - b$. Elevant al quadrat:

$-b^2 \cdot \cos^2\alpha = a^2 \cdot \cos^2\alpha - 2ab \cdot \cos\alpha$. Com $\cos\alpha \neq 0$.

$$\cos\alpha = \frac{2ab}{a^2 + b^2}$$

10.- Les altures d'un triangle $\triangle ABC$ es tallen en un punt H. Determineu el valor de l'angle $\angle BCA$ sabent que $\overline{AB} = \overline{CH}$.
Oposicions secundària Ceuta 2004.

Solució:

Suposem que $C \leq 90^\circ$.

Notem que $\angle HCB = 90^\circ - B$, $\angle HBC = 90^\circ - C$.

Aleshores, $\angle BHC = B + C = 180^\circ - A$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle BCH$:

$$\frac{c}{\sin 90^\circ - C} = \frac{a}{\sin 180^\circ - A}$$

$$\frac{c}{\cos C} = \frac{a}{\sin A} = \frac{c}{\sin C}$$

Aleshores, $\operatorname{tg} C = 1$. Per tant, $C = 45^\circ$.

Suposem que $C > 90^\circ$.

Notem que $\angle HCB = 90^\circ + B$, $\angle HBC = C - 90^\circ$.

Aleshores, $\angle BHC = A$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle BCH$:

$$\frac{c}{\sin C - 90} = \frac{a}{\sin A}$$

$$\frac{c}{-\cos C} = \frac{a}{\sin A} = \frac{c}{\sin C}$$

Aleshores, $\operatorname{tg} C = -1$. Per tant, $C = 135^\circ$.

